

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at lovforslaget henvises til Socialudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

5) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 141:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af retsstillingen for grundejere i forbindelse med ekspropriation.

Af Kim Behnke (FP) m.fl.
(Fremsat 2/5 97).

Sammen med denne sag foretoges:

6) Første behandling af beslutningsforslag nr. B 143:

Forslag til folketingsbeslutning om forbedring af borgernes retsstilling ved gennemførelse af anlægsarbejder, herunder vejanlæg og -ombygning.

Af Erik Jacobsen (V), Brian Mikkelsen (KF), Jan Kørpe Christensen (FP), Arne Melchior (CD) og Ole Donner (DF).
(Fremsat 6/5 97).

Forslagene sattes til forhandling.

Forhandling**Trafikministeren (Bjørn Westh):**

De fremsatte beslutningsforslag omfatter forslag om forbedring af borgernes retsstilling dels i forbindelse med anlægsarbejder og dels i forbindelse med ekspropriation.

Jeg er enig med forslagsstillerne i, at der er behov for, at der bliver set nærmere på den fremgangsmåde, der anvendes i forbindelse med gennemførelse af større anlægsprojekter. Dette gælder både den måde, borgerne informeres på om et projekt og dets betydning for den enkelte borger og dennes familie, og den formelle fremgangsmåde i forbindelse med ekspropriation til gennemførelse af projektet.

Jeg har derfor for nylig nedsat et udvalg, der har fået til opgave at se nærmere på, hvordan borgerne informeres om større anlægsopgaver. Udvalget skal komme med forslag til, hvordan

informationerne kan forbedres, og vurdere, om der er behov for at ændre de processuelle regler i forbindelse med ekspropriation og fastsættelse af erstatning. Udvalget kan således vurdere alle spørgsmål vedrørende information og proces, som udvalget finder relevante for at give borgerne bedre mulighed for at varetage deres interesser på betryggende måde.

Beslutningsforslag nr. B 141 indeholder en række konkrete forslag til ændringer omfattende fastsættelse af erstatninger, godtgørelse af udgifter til sagkyndig bistand, sagsbehandlingstiden, den ledende landinspektør og trafikministerens udpegning af et flertal af kommissionens medlemmer.

Alle de nævnte forhold var omfattet af en række spørgsmål, som folketingsmedlem Kirsten Jacobsen stillede mig den 22. april d.å., og som jeg har svaret på. Jeg kan derfor henvise til, at jeg i svarene på disse spørgsmål har oplyst, at der er tale om forhold, som det netop nedsatte udvalg skal se nærmere på.

Jeg finder derfor, at Folketinget bør afvente resultatet af udvalgsarbejdet, inden der tages endelig stilling til, om der er behov for ændring af lige netop de forhold, der er omtalt i beslutningsforslaget.

For så vidt angår beslutningsforslag nr. B 143, omtaler bemærkningerne til dette forslag en række forhold af betydning for, om der skal ydes erstatning i forbindelse med et anlægsarbejde.

Bemærkningerne omtaler erstatning for nærhed til vej, støj m.v. Som bekendt har Højesteret i 1988 i den såkaldte Skræ-dom fastslået, at der skal foreligge ganske særlige omstændigheder, hvis der skal ydes erstatning for nærhed til ejeren af en ejendom, der ikke er berørt af ekspropriation.

Højesteret har i en efterfølgende afgørelse fastholdt princippet om, at der kun ydes erstatning i ganske særlige tilfælde, men har i modsætning til Skræ-sagen givet erstatning for nærhed til en jernbane ud fra en helt konkret vurdering.

Domspraksis viser således, at der kan ydes nærheds'erstatning, men retspraksis er endnu ikke så omfattende, at det er entydigt fastlagt, hvornår der foreligger ganske særlige tilfælde. For tiden verserer der flere retssager om dette spørgsmål også for Højesteret.

Det er min opfattelse, at man skal være varsom med at forsøge at lovgive mere præcist om spørgsmålet. Det vil være vanskeligt i lovgiv-

ningen at foretage en rimelig og præcis afgrænsning af, hvornår der skal betales erstatning. Der er ofte tale om en naboretlig problemstilling, hvor de konkrete omstændigheder spiller en afgørende rolle for, om en erstatning kan komme på tale eller ej, og for dens størrelse.

Jeg har derfor fundet det mest hensigtsmæssigt, at grænserne for, hvornår der kan ydes erstatning, og hvornår der ikke kan ydes erstatning, fastsættes i retspraksis, fremfor at søge indarbejdet mere præcise regler herom i lovgivningen.

Jeg vil være forstående overfor, at der i retspraksis sker en vis lempelse i praksis vedrørende nærhedserstatning, men jeg vil gerne afvente Højesterets afgørelse i de verserende sager, før jeg vurderer, om der skulle være behov for at fastlægge nærmere regler på området bl.a. her i Folketinget.

Også vejlovens § 69, stk. 2, om erstatning, hvis der efter gennemførelse af et vejanlæg ikke sikres fornøden adgang til en ejendom, omtales i bemærkningerne. Det spørgsmål har tidligere været drøftet her i Tinget i relation til erhvervs-ejendomme, uden at det gav anledning til ændring af bestemmelsen.

Et forslag om ændring af denne bestemmelse blev i 1983 afvist af den dengang borgerlige regering ved daværende minister for offentlige arbejder, hr. Arne Melchior, bl.a. under henvisning til, at de gener, der er forbundet med ændring af en ejendoms vejadgang, svarer til de gener, der er forbundet med forskellige almindelige færdselsregulerende tiltag såsom afspærring for gennemkørende trafik, ensretning af gader og lign. Herudover henvises til de økonomiske, administrative og juridiske konsekvenser for vej- og færdselsmyndighederne.

Jeg er enig i de betragtninger, daværende minister for offentlige arbejder, hr. Arne Melchior, gav udtryk for.

Ændrede adgangsforhold kan være generende både for ejendomme i landområder og for ejendomme i byområder, men det er vigtigt, at samfundet kan regulere og ændre vejnettet, uden at det medfører erstatning i hvert enkelt tilfælde. Jeg finder derudover, at det ikke vil være muligt logisk at begrunde, at der kan ydes erstatning for omvej til ejere af ejendomme på landet, men ikke til ejere af ejendomme i byerne.

Jeg er derfor uenig med forslagsstillerne i, at de forhold, der førte til afvisning af en ændring af § 69, stk. 2, i 1983, ikke skulle gælde for både by- og landejendomme.

Jeg finder, at det vil være rigtigst, inden man tager endelig stilling til de her spørgsmål, at afvente resultatet af udvalgets arbejde.

Desuden finder jeg, at de øvrige forslag og tanker, der er fremført, men som ikke er omfattet af udvalgets arbejde, bør beskrives og gennemgås nøje, og endvidere bør Højesterets tilkendegivelser afventes, inden man samlet tager stilling til den problemstilling, der er rejst i de to beslutningsforslag.

Sonja Mikkelsen (S):

I Socialdemokratiet har vi den opfattelse, at gennemførelse af og erstatning for ekspropriation skal tilpasses moderne tider med åbenhed og dialog om anlæggene. Både i den fase, hvor man tilrettelægger anlæggenes mere generelle karakter, og i den fase, hvor man tilrettelægger detaljerne, er det vigtigt, at der er åbenhed og dialog med de lodsejere, der berøres enten direkte eller indirekte, og erstatninger må selvfølgelig også afspejle den enkeltes tab som følge af et nyt offentligt anlæg, typisk en vej eller en jernbane.

I Socialdemokratiet er vi tilfredse med, at trafikministeren har taget initiativ til et udvalgsarbejde, og vi er enige i, at det, som også ministeren gav udtryk for, vil være naturligt, at man i forbindelse med domspraksis på det her område følger den udvikling, der i øvrigt sker i vores samfund.

F.eks. er vores viden om miljøet jo blevet større med årene, og det bør have betydning, også fordi det har givet en ændring i opfattelsen hos befolkningen med hensyn til både støj- og luftforurening, og det må naturligt afspejle sig i retspraksis ved udmålingen af erstatninger, både når det gælder om, hvem der bør have adgang til erstatning, og erstatningernes størrelse, også fordi miljøet i dag jo spiller en rolle ved vurderingen af en ejendoms værdi. Jeg må undre mig lidt over, at forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 143 – det med de mange partier bag – ikke nævner miljøet som den væsentligste motivation for deres opfordring til regeringen om at lave en gennemgribende revision af reglerne på ekspropriationsområdet.

Tilpasning til moderne tider er for os i Socialdemokratiet i høj grad et spørgsmål om åbenhed, og det er også at bruge de nye teknologiske muligheder for at anskuelligøre nye projekters konsekvenser både for landskaber og for boliger. Man er så småt begyndt at bruge visualisering i beskedent omfang. Det er et uhyre nyttigt værktøj, som i fremtiden bør anvendes langt

mere omfattende både for at forbedre projekternes udformning og som en del af grundlaget for udmåling af erstatning.

I Socialdemokratiet ser vi frem til resultatet af ministerens udvalgsarbejde, hvorefter vi vil tage stilling til behovet for eventuel ny lovgivning.

Med disse bemærkninger skal jeg afvise beslutningsforslag nr. B 143 og B 141 – som jo er endnu mere konkret med hensyn til, hvad der skal ske af ændringer. Vi vil altså gerne se tingene i en helhed.

Brian Mikkelsen (KF):

Når man diskuterer ekspropriation, hvilket vi synes er væsentligt, tager vi fra konservativ side altid udgangspunkt i borgernes situation. Det er derfor, vi fra konservativ side synes, at det er nødvendigt, at man tager denne her debat løbende.

Vi er medforslagsstillere til beslutningsforslag nr. B 143, fordi det er et område, hvor borgerne efter vores opfattelse sidder tilbage med et dårligere udgangspunkt end det, man havde før i tiden. Vi mener ikke, at det her område i tilstrækkelig grad er dækket af den gældende lovgivning, og det er der altså behov for at der bliver rettet op på.

Det må jo være fundamentet i et retssamfund, at borgeren kan føle sig sikker på sin egen ejendom. Derfor må man også i så stor udstrækning som overhovedet muligt sikre, at offentlige anlægsarbejder ikke kommer til at medføre, at værdien af borgeres bolig bliver forringet. Det må være fundamentalt, at hvis det offentlige går ind og laver noget arbejde, så må det ikke nedsætte en ejendoms værdi, uden at der bliver kompenseret.

Det betyder, at vi fra konservativ side heller ikke kan acceptere, at en borger oplever – hvis man f.eks. har anlagt en vej ved siden af eller et anlæg – at hans ejendom er blevet usælgelig. Det, der tidligere var en ejendom for familien – vel også en investering – og et hjem, kan udvikle sig til at være en økonomisk klods om benet. Det kan i nogle tilfælde også godt virke tilfældigt, hvem det går ud over, om man kommer til at betale, eller om man er god til at lobbye nogle interesser igennem.

Sådan utryghed hører ikke hjemme i et moderne samfund som det danske. Man må tage udgangspunkt i, at hvis man bliver krænket af det offentlige, så skal man selvfølgelig også kompenseres på en tilfredsstillende måde. Og det gør man altså ikke i dag – det har vi set flere

eksempler på – for med til vurderingen af en ejendoms værdi hører naturligvis adgangen til den, at man kan komme til og fra ejendommen. Det er jo ikke bare det, at der føres en motorvej igennem haven – det bliver man jo kompenseret for – men det, at man kan komme til og fra sit eget hus, må og skal også være ukrænkeligt. Der skal altså gælde de samme regler her. Der skal sikres både fornøden og god adgang til ejendommen, og ifald det ikke kan lade sig gøre, så skal ejeren selvfølgelig kompenseres på en fuldt ud tilfredsstillende måde.

Når det gælder beslutningsforslag nr. B 141, så er vi generelt positive over for forslaget. Som udgangspunkt har vi jo, at vi altid, altid vil være på borgernes side i den situation, som de ikke selv har bragt sig i – det skal man jo huske. Det er staten, det er samfundet, der har bragt borgerne i denne situation.

Men jeg vil også godt sige, at vi er tilfredse med, at trafikministeren har nedsat et udvalg, der skal kigge på principperne inden for dette område. Det kvitterer vi for, og vi håber da på, at man kan blive færdig med udvalgsarbejdet lidt hurtigere, end det er skitseret.

Vi vil fra konservativ side gå meget langt for at forsvare grundlovens bestemmelser om den private ejendomsret, for det er jo netop en af de vigtigste ting i det danske retssamfund, at man har ret til at have sin egen bolig, uden at den kan blive taget fra én, og hvis det sker, så skal man selvfølgelig kompenseres på en forsvarlig måde.

Men vi vil også godt sige, at af de gældende regler for ekspropriation fremgår det jo meget klart, at der skal gives fuldstændig erstatning, og det skal selvfølgelig også efterleves i praksis. Vi mener egentlig, at lovgivningen i den nuværende udformning allerede i rimeligt omfang dækker dette behov.

Hvad angår retten til bistand fra advokater, revisorer osv. er vi selvfølgelig enige i, at ejerne skal have en ordentlig økonomisk kompensation for sagkyndig bistand, men samtidig må vi selvfølgelig også præcisere, at disse udgifter skal være rimelige. Vi mener også, at man med § 29 i loven om fremgangsmåden ved ekspropriation allerede dækker det behov på en tilfredsstillende måde. Det står ret klart, ret eksplicit, at udgifterne skal dækkes på en forsvarlig måde.

Hvad angår nedsættelse af sagsbehandlingstiden i forbindelse med disse her sager er vi meget positive over for ideen. Der er jo ikke noget værre, end at man skal gå rundt i utryg-

hed og i uvished om, hvordan man bliver kompenseret, således at man heller ikke kan vide, hvor man kan flytte hen, fordi éns økonomiske udgangspunkt jo bliver bestemt af den erstatning, man får. Så det skal selvfølgelig afgøres så hurtigt som overhovedet muligt, og det vil sige hurtigere end i dag.

Vi kan fra konservativ side støtte alle forbedringerne uden undtagelse, fordi vi opfatter dem som et kæmpe fremskridt. Der er altså ikke nogen grund til at forlænge utryghedsfølelsen hos ejerne, og sådan en følelse får man jo, når man skal sige farvel til hus og hjem og venner og det hele, når man skal flytte fra en bolig.

Sluttelig kommer forslaget ind på en højere grad af klarhed i denne kompetencestruktur mellem landinspektørerne, kommissionen og Trafikministeriet. Forslagsstillerne lægger op til en diskussion i udvalget, og den glæder vi os fra konservativ side meget til at tage. Det må være i alles interesse, at borgerne får en så uvildig og retfærdig behandling som overhovedet muligt.

Det er afgørende for retssamfundet, at når borgeren står over for staten, giver man borgeren de største og bedste muligheder for at få et ordentligt forsvar. Det vil sige, at man tilbyder borgeren hjælp, og at man som udgangspunkt siger, at borgeren har ret.

Det må være hele udgangspunktet, når man diskuterer disse ekspropriationssager.

Tommy Dinesen (SF):

Når man i Folketinget vedtager større projekter, tror jeg, det er godt, at man gør, som det daværende trafikudvalg gjorde nogle gange, nemlig tager ud for at kigge på projekterne. F.eks. gik Trafikudvalget hele Øresundsforbindelsen igennem på en dag eller to, og det samme har Trafikudvalget gjort i Sønderjylland, hvor der skulle elektrificeres, hvor farten skulle sættes op med dobbeltspor osv., således at vi så, hvilke byer der blev berørte, for nogle steder var der en afvisende holdning, hvis man havde lavet et eller andet projekt til måske en tunnel, som skulle være så og så høj, eller hvad ved jeg. Derfor synes jeg, det har været godt, når udvalget har været ude, for vi er ligesom blevet klogere, og det er ikke bar papir, vi har siddet og studeret.

Anlægsprojekter, som bliver vedtaget på Christiansborg og også andre steder, er jo normalt så store, at de vil give gener for nogle borgere. Og det er jo samfundet, der er skyld i generne, og derfor er det selvfølgelig også sam-

fundet, der skal betale de erstatninger, der bliver bestemt.

En anden ting, som jeg tror er vigtig, når man bl.a. tager Øresundsforbindelsen, er den tidsmæssige faktor. Når de mennesker, der bliver berørt af et anlægsprojekt, bliver vidende om, at der skal være en motorvej eller noget andet dér, hvor de bor, er det vigtigt, at de så hurtigt som muligt får at vide, hvornår det skal ske, og får klaret erstatningsproblemerne, for der er ikke meget ved at bo et sted, som man ved bliver revet ned om et halvt, et helt eller måske halvandet år. Derfor er det vigtigt for de pågældende, at de, efter at ekspropriationen har fundet sted, får at vide, hvor meget de kan få i erstatning, således at de kan begynde at se sig om efter noget andet.

I de to forslag, som SF er positiv over for, er der beskrevet nogle ting, som jeg nok troede var sådan almindelig kutyme, når der blev eksproprieret, for jeg har selv været med adskillige gange i Vestsjællands Amtsråd, da jeg sad dér, og vi fik nogle gode samtaler med de folk, det gik ud over, og jeg mener ikke, der var ret store problemer, når vi var færdige med sådan en ekspropriation; men selvfølgelig var der det for nogles vedkommende.

Derfor ser vi også med tilfredshed, at ministeren nu har nedsat et udvalg til at se på det her, og jeg vil da godt spørge ministeren, om ministeren vil være positivt indstillet over for at sparke de pågældende bagi – var jeg lige ved at sige – således at man måske kunne blive færdig til efteråret, så disse ting blev rimeligt afklaret.

Ulla Solvang (RV):

Det Radikale Venstres trafikpolitiske ordfører, fru Vibeke Peschardt, kan ikke være til stede, så jeg skal fremføre følgende om de to forslag:

Både V, K og Fremskridtspartiet er bekymrede for, om borgernes retsstilling er sikret godt nok i ekspropriationssager.

Grundlovens § 73 er jo ganske klar. Den taler om, at der, hvis der er hjemmel til det i loven, kan gøres indgreb i ejendomsretten, når almenvellet kræver det. Det har betydet, at man i en række lovgivninger, ekspropriationslovgivning, vejlovgivning, stærkstromsloven osv., har hjemmel til at gribe ind i den private ejendomsret.

Men lige så længe vi kan huske, har der været utilfredshed hos de borgere, der bliver ramt af ekspropriationsindgreb, og der er ført masser af retssager om emnet, men de er i de fleste tilfælde endt med, at domstolene har fastslået, at ekspropriationserstatningen har været i orden.

Hertil kommer, at det er helt almindelig praksis, at der både ved ekspropriations- og taksa-tionskommissionerne tillægges de borgere, der har haft brug for det, godtgørelse for udgifter til særlig sagkyndige: advokater, landbrugskonsulenter, eller hvad der nu måtte være i den aktuelle sag.

I Det Radikale Venstre mener vi, det er vigtigt, at borgernes retsfølelse ikke krænkes, og vi kan ikke udelukke, at der kan være grund til at se på den fremgangsmåde, der anvendes i forskellige typer ekspropriationssager. Vi vil derfor afvente det udvalgsarbejde, trafikministeren netop har igangsat, og kan ikke støtte de to forslag.

Jette Gottlieb (EL):

Enhedslisten finder, at der er grund til at kigge på reglerne om ekspropriation, for det forekommer os, at reglerne i alt for høj grad alene tager sigte på de gener, der tilføres folk, der har ejendomme omkring de almenprojekter, der bliver sat i gang, og derfor synes vi, det er meget vigtigt, at man begynder at kigge på, hvilke gener f.eks. lejere bliver udsat for. Men det er der slet ikke tale om, hverken i de regler der gælder i dag, eller i de beslutningsforslag, der her er fremsat, og derfor synes vi på sin vis slet ikke, de er omfattende nok.

En anden ting, som man burde se på, er, hvorvidt det er en god løsning på de problemer, som man påfører f.eks. naboer til et projekt, at man erstatter dem for en gene. Jeg synes, det var bedre, at man gik i gang med at kigge på, hvordan man overhovedet kunne fjerne generne.

Jeg synes, der er mange ting at kigge på, men jeg synes ikke, de forslag, der her foreligger, er særlig anvendelige til det.

Arne Melchior (CD):

Jeg skal oplyse, at det af og til sker, at jeg henvender mig til Vor Herre. Man skal jo ikke overrende Ham, for Han har meget at bestille, og i forhold til de goder, Han har tildelt mig, er han bagud over for enormt mange mennesker i denne verden. Men af og til beder jeg altså om et eller andet, og af og til får jeg også svar, og så lyder svaret en gang imellem: Din bøn er hørt, min søn!

Det er den situation, jeg er i i dag, eller rettere sagt: Det er trafikministeren, der er i den situation, at han kan sige til mig: Din/jeres/forslagsstillernes bøn er hørt. Og det skal ikke fra CD's side skorte på anerkendelse af, at ministeren har

været opmærksom på sagen og også har taget action i den. Tak for det og til lykke med det!

Jeg skal da også takke for, at ministeren har gravet frem, hvad jeg har sagt i 1983, og da jeg nu genhørte det, vil jeg da sige, at principperne i det står jeg ved, men der er jo gået disse her 14 år siden da, og det fremgår af ordførertalerne, og det er fremgået af, at den jyske kommissarius for nylig med kritik har trukket sig tilbage eller i hvert fald har annonceret, at han vil gøre det, at der er sket noget nyt i mellemtiden. Der er altså noget at se på, og det har ministeren også selv ment.

Derfor er forslaget ikke blevet overflødigt. Og om det ikke har anden betydning, har det altså den, at der skal fyres op under det arbejde, ministeren har sat i gang. Og det haster faktisk, for som såvel hr. Brian Mikkelsen som fru Ulla Solvang har påpeget, ligger det jo altså sådan i den slags sager, at hvis der sker uret, er den næsten ikke til at gøre god igen med tilbagevirkende kraft. Vi er derfor enige med de ordførere, jeg netop har nævnt, og med andre, der har sagt, at vi må tage disse ting her tilpas alvorligt.

Vi ønsker også gerne inddraget et problem, som min gode kollega fra CD fru Sonja Albrink flere gange har peget på, nemlig at der langtidsplanlægges for nye vejstrækninger eller jernbanestrækninger, og at der kan gå mange år, ja ligefrem årtier, før det afgøres, om en sådan plan skal virkeliggøres, og i den mellemliggende, altså ret lange, periode har de mennesker, der har boliger eller virksomheder i ejendomme, der ligger i nærheden af disse strækninger, meget usle kår. Det kan man ikke være bekendt, og derfor håber jeg, det vil være muligt med det foreliggende kommissorium for ministerens udvalg at se på også den side af sagen.

Jeg skal også gøre opmærksom på, at der jo er en vis forskel på de to forslag: Beslutningsforslag nr. B 141, som er Fremskridtspartiets, møder i en række pinde med en facilitliste over, hvordan man vil have problemet løst, hvor det forslag, som CD er fælles med Venstre, De Konservative, Fremskridtspartiet og Dansk Folkeparti om, mere peger på det, som altså er igangsat, nemlig at der sandelig er noget at se på, uden at vi har lagt os fast på andet end retningslinjer, men altså ikke i detaljer har sagt, at det skal løses sådan og sådan.

Vi har stor tillid til ministerens initiativ og til det udvalg, han har nedsat, og hvis han kunne gøre borgerne og de forslagsstillende partier den tjeneste at speede det op, således at

resultatet ikke lader vente en dag længere på sig end højst nødvendigt, vil vor taknemlighed blive endnu større, hvis det er muligt.

Ole Donner (DF):

Dansk Folkeparti er positivt indstillet over for de to beslutningsforslag, som vi behandler her i dag. Og vi er enige med forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 141 i, at det er tvungen- de nødvendigt, at man sikrer, at grundlovens § 73 om fuldstændig erstatning ved ekspropriation efterleves, og at der strammes op på de forhold.

Med hensyn til beslutningsforslag nr. B 143 er vi, som det fremgår af beslutningsforslaget, selv medforlagsstillere, og som følge deraf er vi selvfølgelig meget positivt indstillet over for det. Og jeg blev så glad, da ministeren indledte sin tale med at sige, at han var enig i behovet for ændringer. Så skete der desværre bare det, at lidt længere henne i forløbet kom det så, at man skulle afvente Højesterets arbejde, udvalgets arbejde, at retspraksis skulle ændres, osv.

Men jeg er da glad for, at ministeren har ned- sat et udvalg, der arbejder med disse ting. Og der er nu af de forskellige ordførere sagt en lang række ting om, hvad der bør ses på, og vi er helt enige i de ting, der er fremført.

Jeg vil da godt sige, at vi også synes, det er helt urimeligt, at når man får at vide, at der skal gå en vej eller komme en bro, kan der gå adskil- lige år, inden man får afklaret sin situation, og man er i den situation, at man ikke kan sælge sin ejendom, for man kender ikke værdiforringel- sen osv. Derfor er der altså en lang række ting, der skal ses på. Vi håber så, at resultatet bliver, at der kommer noget positivt ud af det her.

Vi må jo også erkende, at det ikke kan hjælpe, at vi i dag siger til ministeren, at vi ikke vil vente på det udvalgsarbejde, og at der nu skal ske noget. Eftersom Folketinget holder ferie om en uge eller i hvert fald har mødefri om en uge og der alligevel ikke kan ske noget før til efteråret, har man ikke ret mange andre muligheder end at sige: Vi må håbe på, at det udvalgsarbejde bringer en hel masse positivt, så vi kan forbedre forholdene for borgerne.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Ordføreren vedrørende beslutningsforslag nr. B 141, forslag til folketingsbeslutning om forbedring af retsstillingen for grundejere i forbindelse med ekspropriation, hr. Kim Behnke, har ordet.

Kim Behnke (FP):

Da vores grundlovgivende fædre formulerede § 73, gjorde de det jo ikke for sjov. De gjorde det, fordi de mente, at i Danmark skal det være sådan, at den private ejendomsret er ukrænke- lig, og skulle man have behov for fra offentlige myndigheders side at ekspropriere til almenvæl- lets glæde og fornøjelse, må det være sådan, at den, der i den forbindelse afstår et stykke ejen- dom, jord, eller hvad det nu er, opnår fuld erstatning.

Problemet igennem årene er imidlertid, at begrebet fuld erstatning har svinget meget. Det er sådan, at langt de fleste borgere, man taler med, er jævnt tilfredse, når det er amtskommun- nerne, der foretager disse forskellige former for ekspropriationer.

Det er nemlig en tradition, som også SF's ord- fører var inde på, at man i amtskommunerne har en folkevalgt politiker med. På det tids- punkt, hvor man går ud og foretager ekspropri- ationen, aftaler man simpelt hen på stedet, at dér er nogle buske, dér er nogle træer osv., der eventuelt skal flyttes; der er et stykke af haven eller et stykke jord, som skal afstås, og man har tabeller med over de takster, der er for de pågældende ting, og derefter indgår man en aftale på stedet.

Ofte er det sådan, at det er den folkevalgte, der er til stede sammen med amtskommunens embedsmænd, som er med til at holde med bor- gerne og sige: I det her tilfælde er vi nødsaget til at give en lidt større erstatning; disse træer har måske også en historisk værdi for det pågæl- dende område, osv.

Langt mindre, hvad skal man sige, folkeligt engagement er der, når det er staten, der foreta- ger ekspropriationerne. Vi har alt for ofte været i den situation i Fremskridtspartiet, at folk har fået nogle overordentlig kedelige oplevelser, når de har haft besøg af de statslige ekspropri- ationsmyndigheder. De bliver mødt med arro- gance, de bliver mødt af embedsmænd, som er fuldstændig ligeglade med folks argumentation. Der bliver lagt kort på bordet, og så bliver der beskrevet, hvordan man har besluttet, at det skal være, og derefter går man over til at for- handle mest muligt i retning af, at borgeren skal have en så lille erstatning som muligt.

Vi burde selvfølgelig som politikere være til- fredse med, at man ikke bare drysser om sig med det offentliges midler, men når man tænker på den måde, forvaltningen af offentlige midler i øvrigt foregår, kan vi godt undre os over, at

lige præcis på det her punkt er der den tilbageholdenhed.

Tager vi et eksempel, som alle jo har i frisk erindring, nemlig motorvejsanlæggene på Amager, ja, dér kunne det pludselig lade sig gøre at få samlet et flertal, som fik presset en meget kraftig støjmur, tunnelforbindelse osv. igennem til en merpris på langt over 200 mio. kr.

Derfor har Enhedslisten heller ikke ret i, at lejernes ønsker aldrig bliver taget i betragtning. I det tilfælde var det lejere, der stillede krav. De skulle ikke afgive noget som helst, næh, de skulle i stedet modtage noget, nemlig støj fra en motorvej. Og det lykkedes dem at få presset en situation igennem, hvor man fordyrede anlægsprojektet ganske betydeligt.

Da var der altså ikke grænser for, hvor mange penge man ville bruge – langt over 200 mio. kr. Men når man ved den nordjyske motorvej, oppe ved Sulsted, har en landmand, som beder om, at en grusvej bliver gjort 350 m længere, så hans forbindelse til asfalteret vej bliver gjort lidt nemmere end det, som man fra myndighedernes side har foreslået, bliver manden mødt med afslag og med besked om, at det ville jo blive alt for dyrt, hvis han skulle have 350 m mere grusvej. Alternativet for manden er en omvej på langt over en kilometer for at komme til offentlig vej.

Der er altså en enorm forskel i den måde, folk oplever ekspropriationsmyndighederne på, og det er efter vores mening antagelig derfor, at kommissarius Knud Junge Pedersen fra Statens Ekspropriationer i Jylland ifølge dagspressen har opsagt sin stilling, nemlig med den begrundelse, at det er i frustration over den manglende lydhørhed i Trafikministeriet.

Det giver jo anledning til bekymring, hvis forholdene i toppen af Trafikministeriet er så dårlige, at den mand, der er sat til at forvalte gældende lovgivning, føler, at han ikke længere kan udføre sit arbejde på betryggende vis.

Vi kunne, vi, der abonnerer på Århus Stiftstidende, i weekenden læse en stor artikel, hvor man nu glædestrålende fortæller, at man har indført nogle nye computergrafikprogrammer, sådan at man, når man skal have motorveje tværs igennem folks haver, med computergrafik kan vise folk, hvordan det kommer til at se ud.

Jamen det er da fint, at folk kan se, hvordan det kommer til at se ud, men det kan de jo altså ikke gå hen og købe et nyt hus for; det kan den landmand, der får ødelagt sin jord, ikke gå hen og købe jord for et andet sted, så han fortsat kan

opretholde sin dyrebæsetning. Det er alt sammen noget, der har til formål at give et alibi for, at staten bare går ind og ødelægger folks ejendom.

CD's ordfører, hr. Arne Melchior, var inde på problemstillingen omkring langtidspaner, altså at der kommer politiske tilkendegivelser. Det står i dagspressen, der bliver udlagt linjer i landskabet, hvor nye anlæg skal etableres, og så kan der gå mange år, inden der sker noget. Og i alle de år vil det være sådan, at hvis man ved, at der skal gå en motorvej tværs igennem ejendommen, er den pågældende ejendom stort set usælgelig. Men folk har ikke fået én krone endnu.

Oven i købet sker der jo tit det i vore dage, at nogle af disse projekter bliver opgivet, fordi den politiske stemning vender. Man finder ud af en anden linjeføring for motorvejen eller jernbanestrækningen, og så er der altså nogle mennesker, som i ganske mange år har fået ødelagt værdien af deres ejendom. De har måske været stavnsbundne til den. Der er ikke nogen, der har været villige til at købe med den usikkerhed hængende over hovedet. En slutseddel, hvor der nederst står: »PS. Der skal måske en motorvej igennem ejendommen«, betyder jo, at ejendommen stort set er værdiløs.

Folketinget har vedtaget de såkaldte VVM-regler, som betyder, at revl og krat, alle mulige borgere, kan komme rendende og sige: Jeg tror, selv om jeg bor 12 km derfra, at det vil give støjgener for mig, hvis vinden er i øst, osv. Alle kan komme med indsigelser, alle kan være med til at påvirke et vejbyggeri eller en jernbanestrækning, et brobyggeri osv., påvirke processen. Men den, der skal afgive jorden, den, der rent faktisk skal have projektet liggende på sin ejendom, vil ofte komme til at opleve at være en lus mellem flere negle, fordi der i lokalbefolkningen ofte er større interesse for egne ønsker end for, hvad lodsejeren har af problemer.

Det kan vi ikke være bekendt, og derfor er det Fremskridtspartiets opfattelse, at disse regler skal laves om. De skal simpelt hen moderniseres, så de lever op til det samfund, vi har i dag, og de krav, befolkningen naturligvis har, når det offentlige ønsker at gå ind med forskellige former for nyanlæg, hvad enten det så er vej- eller jernbanestrækninger.

Vi kan jo forstå på regeringens planer, at der skal ske ganske betragtelige investeringer. Vi har fået at vide, at alene på jernbaneområdet skal der ofres 18½ mia. kr. de kommende år til at

rette jernbanestrækninger ud osv. Og det er da muligt, at der kan opnås flertal i Folketinget for disse voluminøse projekter, men så må det samme flertal også være parat til at gå ind og give de mennesker, der får generne, den nødvendige erstatning.

Vi ved specielt fra det sønderjyske område, at disse nye jernbaneanlæg betyder, at broer skal nedlægges, viadukter skal sløjfes osv., og det betyder, at lokalbefolkningen tit – ikke bare en enkelt lodsejer, men lokalbefolkningen i det hele taget – får store omveje og hele deres lille, lokale infrastruktur ødelagt. I de situationer skal man også ind og se på at give disse mennesker den fornødne erstatning.

Jeg kunne forstå på ministeren, at ministeren sådan set var enig i, at nu måtte der gøres noget. Alt andet ville jo også være underligt, al den stund dagspressen har været overordentlig behjælpelig med at få anskuelliggjort, hvilke sager vi hver eneste dag støder på.

Jeg kunne forstå, at ministeren har nedsat et udvalg. Det skal vi ikke brokke os over. Jeg kunne som hr. Melchior ønske at få at vide, hvornår det udvalg er færdig med sit arbejde, og om man har bedt det om at skynde sig lidt.

Det er jo ikke sådan, at det er nogen ny problemstilling, man står over for her, og i virkeligheden undrer det mig, at ministeren ikke har politisk mod til at skride til handling, men skal have nedsat et udvalg, så man har nogen at skælde ud, hvis det viser sig, at det, der kommer frem, ikke er brugbart.

Så undrer det mig, at specielt Socialdemokratiets ordfører, fru Sonja Mikkelsen, mener, at der er tale om et område, der er præget af åbenhed og dialog. Så tror jeg ikke, fru Sonja Mikkelsen selv har fået eksproprieret jord, hvis det er opfattelsen i Socialdemokratiet. Langt de fleste mennesker har den opfattelse, som jeg beskrev for lidt siden, at når det gælder statens ekspropriationer, bliver man mødt med lukkethed og med arrogance.

Jeg skal henvise til Jyllands-Posten, der f.eks. den 7. maj i år beskriver et projekt oppe omkring motorvejsbyggeriet mellem Aalborg og Hirtshals, hvor en mand uden nogen som helst informationer oplever, at Vejdirektoratet i 1991 går ud og sætter kulørte pinde op tværs hen over hans mark. Nu i 1997 kører bulldozerne på området, og manden har ikke fået resultatet af ekspropriationen endnu. Manden anerkender ikke noget som helst om, hvorvidt han får mange eller få penge ud af det. Det handler hverken om

åbenhed eller dialog, det handler om en arrogant herremandsmentalitet, der tilsyneladende hersker hos de myndigheder, der står for det her.

Derfor har vi også i beslutningsforslag nr. B 141 det sidste punkt med om udpegningen af medlemmerne til taksationskommissionen. Det er vores opfattelse, at i andre sammenhænge ville Folketingets flertal aldrig acceptere, at den, der er bygherre, også udpeger flertallet af medlemmerne i klageinstansen. Tænk, hvis det var på det private marked, at man havde en stor entreprenørvirksomhed, og når de så skulle ud og bygge og folk var utilfredse med byggeriet, var det bygherren, der havde udpeget flertallet af medlemmerne i det organ, man klagede til. Der ville lyde et ramaskrig her i Folketinget, og et stort flertal ville sige: Aldrig i livet! Men når det er Trafikministeriet, betragter man Trafikministeriet som værende i stand til sagtens at kunne håndtere den opgave.

Jeg skal i den forbindelse minde om, at kommissarius Knud Junge Pedersens udtalelser om, at der ikke er lydørhed for noget som helst i Trafikministeriet, nok er den bedste dokumentation for, at det er komplet utilstedeligt, at Trafikministeriet som den største bygherre også selv udpeger medlemmerne til Taksationskommissionen.

Det sidste, jeg skal sige, drejer sig om, hvad vi nu skal gøre for at komme videre. Enhedslistens ønsker om, at lejernes forhold også bliver taget i betragtning, har vi forståelse for, og vi er enige. I forbindelse med Øresundsforbindelsen var Fremskridtspartiet med til at rejse nogle af de problemer, der var derude. Vi var med til at prøve at få kæmpet nogle af de sager igennem, der var derude. Så derfor har vi ingen som helst problemer med det spørgsmål.

Når CD peger på, at vi skal skynde os, så der ikke bliver gjort mere uret, skal jeg minde om, at staten i øjeblikket har en lang række store byggeprojekter i gang, og det taler for, at man gør, som hr. Arne Melchior anbefaler, nemlig at vi skynder os at komme videre med dette her.

Alene det, at der i dagbladet Jyllands-Posten for i dag bliver stillet i udsigt, at et flertal i Folketinget er parat til at ændre på lovgivningen, gør, at ganske mange borgere har forventning om, at der så også sker noget, og at det her ikke havner i en syltekrukke.

I Fremskridtspartiet er vi selvfølgelig opmærksomme på, at der, når denne uge er omme, ikke umiddelbart er flere møder før

engang til oktober. Vi kan selvfølgelig få Folketinget indkaldt i juni eller juli, men det er næppe realistisk, medmindre landet stander i våde, og derfor skal vi se på, hvilke muligheder vi har.

Vi har den mulighed, at Folketingets Trafikudvalg kan mødes f.eks. i juni måned og afgive en beretning. En sådan beretning vil være et meget stærkt parlamentarisk redskab i det fortsatte arbejde sammen med Trafikministeriet, og derfor vil det være vores anbefaling, at man, når Trafikudvalget skal behandle disse to beslutningsforslag, sætter vand over til, at der afgives en beretning, hvor flertallet, som jo er konstatert i dag, i klartekst beskriver over for trafikministeren, hvordan vi ønsker, at tingene skal være fremover.

Og for at gentage mig selv: I den forbindelse vil vi have stor forståelse for de ønsker, Enhedslisten har om, at lejernes forhold også bliver taget i betragtning.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg tror ikke, at hr. Kim Behnke helt hørte efter, hvad jeg sagde i min tale på Socialdemokratiets vegne. Jeg talte om åbenhed og dialog, og det er et udtryk for, at det er den opfattelse, vi har i Socialdemokratiet af, hvad der skal ske, og hvad der bør ske i forbindelse med ekspropriationer, i forbindelse med nye anlæg. Der bør være åbenhed, og der bør være dialog ikke alene om anlæggets helhed, men i høj grad også om detaljen i forhold til de lodsejere, der måtte være involveret enten direkte eller indirekte, som jeg gjorde opmærksom på.

Dermed har jeg ikke vurderet den hidtidige praksis. Det forsøgte hr. Kim Behnke at gøre, og her vil jeg gerne understrege, at den hidtidige praksis jo i meget høj grad er kommissarius' ansvar.

Jeg nævnte mulighederne for at visualisere, hvordan et nyt anlæg ville tage sig ud i et landskab og i forhold til boliger, og jeg mener faktisk stadig væk, at de nye metoder er ganske anvendelige til at få taget stilling til nye projekter og til erstatninger.

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Det beroliger mig, at man ikke har den opfattelse i Socialdemokratiet, at gældende tilstand er præget af åbenhed og dialog, og jeg opfatter det sidste indlæg fra Socialdemokratiet som et tegn

på, at man også i Socialdemokratiet er indstillet på at få tingene gjort betragtelig bedre i dag.

Og der skal altså mere til end computeranimationer og den slags fiksfakserier. Det, der er brug for, er, at de mennesker, som skal afgive jord, som skal afgive ejendomme, føler, at deres retssikkerhed er i orden, at de føler, at den kompensation, de får, også står mål med de faktiske tab, de har haft. Og hvis Socialdemokratiet er enig i det, jamen så tyder det på, vi også kan få Socialdemokratiet til at være med til at afgive en beretning fra Trafikudvalget.

(Kort bemærkning).

Sonja Mikkelsen (S):

Jeg vil gerne spørge hr. Kim Behnke, om det virkelig er hr. Kim Behnkes opfattelse, at den metode, der bliver brugt i dag i forbindelse med ekspropriationer og de erstatninger, der udmåles, indebærer, at folk generelt ikke får de erstatninger, der skal til, som jo rent faktisk er en kompensation for det værditab, de måtte lide i forbindelse med et anlæg. Det, man har bragt på bane, er alene det lille spørgsmål, som jo ikke – hvad skal man sige – er et spørgsmål om, at man mister sine ejendom eller ej og ej heller et spørgsmål om miljøgener, men alene et spørgsmål om at køre en omvej, dvs. en detalje, der handler om omveje.

Og for mig at se er det ikke det, der ligefrem kan vælte en ekspropriation, for det helt væsentlige er, at de, der får direkte indgreb eller tilsvarende belastninger i forhold til deres ejendomme, eventuelt total ekspropriation, får den erstatning, de skal have.

Er det virkelig hr. Kim Behnkes opfattelse, at de ikke får det i dag?

(Kort bemærkning).

Kim Behnke (FP):

Ja, det er Fremskridtspartiets opfattelse, ellers havde vi ikke fremsat beslutningsforslag nr. B 141. Og som fru Sonja Mikkelsen vil vide, så handler det beslutningsforslag ikke kun om omveje. Det handler nemlig lige præcis om støjgener, og det handler lige præcis om, at man kan være så uheldig at bo i en afstand fra f.eks. et stort trafik anlæg, som ikke berettiger til nogen form for erstatning, fordi der ikke er eksproprieret så meget som et græsstrå. Til gengæld har man fået en forfærdelig masse gener, som har betydet, at værdien af ens ejendom er blevet stærkt forringet.

Det kan vi som samfund ikke være bekendt. Hvis vi som samfund vil bruge 18,5 mia. kr. på at rette jernbaneskinner ud, har vi også pligt til at sørge for, at de mennesker, som bliver berørt af det, ikke skal have ødelagt deres økonomi, deres private opsparinger osv. Det kommer til at koste nogle penge – bevares – men det skal indgå i Folketingets overvejelser forud for hvert eneste anlægsprojekt, om man er parat til at betale den pris. Det skal ikke være borgeren, der betaler prisen; det må være dem, som ønsker nye motorveje, nye jernbanestrækninger og andre store offentlige anlæg.

Tredje næstformand (Margrete Auken):
Ordføreren for forslagsstillerne til beslutningsforslag nr. B 143.

Erik Jacobsen (V):

Tak til ministeren for redegørelsen, som trods alt indeholdt nogle positive elementer. Også en tak til langt de fleste ordførere, som var positive. Hr. Kim Behnkes forslag om at lade Trafikudvalget komme med en beretning lyder umiddelbart meget interessant.

Disse to beslutningsforslag, som vi har haft til forhandling og således behandlet under ét, har begge til formål at sikre borgerne en bedre retsstilling og i endnu højere grad i forbindelse med værdiforringelse ved ekspropriation af huse, anlæg af veje, ændrede adgangsforhold til og fra ejendomme, som er blevet drastisk forringet. Nogle af landets ypperste juridiske eksperter har også vurderet, at vejlovens § 69 er i direkte konflikt og modstrid med grundloven. Også det er et klart signal om, at det nu haster med at få gennemført en revision af lovgivningen på hele dette område.

Det gælder i forbindelse med de store anlægsarbejder, som staten har foretaget i de seneste år, og som nu nærmer sig sin afslutning. Jeg tænker her på de store motorveje, brobyggerier og nu anlægsarbejdet ved Kastrup Lufthavn, herunder de tilstødende vejanlæg.

Og det gælder i forbindelse med ekspropriation af hus og jord samt gener ved at have en motorvej klos op ad en bygning eller ved at bo i nærheden af en højspændingsledning, hvor det også er fastslået, at støj fra ledninger og veje kan give stress og søvnbesvær.

Og der er andre tilfælde, f.eks. ude på landet, hvor kørselsforholdene til og fra ejendomme er blevet drastisk forringet, eller hvad værre er, der findes tilfælde, hvor staten har planlagt

anlægsarbejder, som aldrig er blevet udført, men hvor ejendommene er faldet drastisk i værdi og blevet direkte usælgelige, idet man aldrig har kunnet få at vide, om anlægget ad åre bliver udført.

I disse tilfælde har staten ikke ydet nogen form for erstatning. Ved erstatningsbeløbets størrelse er de implicerede i mange tilfælde kommet i alvorlige økonomiske vanskeligheder, idet erstatningsbeløbet langtfra har opvejet de gener, som staten har påført disse mennesker.

Det har således vist sig, at ekspropriationsreglernes bestemmelser ikke mere er tidssvarende og dermed trænger til en revision, hvor de skadelidte kommer mere i fokus.

I Trafikudvalget har vi haft deputationer fra hele landet, som har kunnet berette om tilfælde og uretfærdigheder, som er helt utilstedelige. Vi har ikke haft mulighed for at hjælpe disse mennesker, som er kommet i klemme i systemet, da lovgivningen ikke har åbnet mulighed derfor, og idet vi har kunnet konstatere, at taksationskommissionen, som har behandlet de pågældende sager, har bevæget sig inden for lovgivningens rammer.

Jeg kan også nævne, at der står i regelsættet, at når den erstatningsberettigede under sagens behandling har haft en advokat eller anden bistand, er det ekspropriationskommissionen, der afgør, om denne juridiske bistand, som den skadelidte har ønsket, har været nødvendig. Det er altså de samme mennesker, som har taget stilling til erstatningsbeløbets størrelse, som skal behandle den pågældende sag. Det må enhver kunne se ikke er særlig heldigt.

Jeg vil heller ikke afvise, at der kan være tilfælde, hvor ejendommen navnlig i forbindelse med vejanlæg har fået bedre til- og frakørselsforhold, og at vi her nok skal ind og se på, om ejendomsvurderingen skal reguleres efter de faktiske forhold. Jeg er også bekendt med, at ministeren har nedsat et udvalg, men jeg føler ikke, at vi kan vente, til dette udvalg ad åre måske bliver færdig med sit arbejde, hvorefter vi så skal tage stilling til den rapport, som dette udvalg fremkommer med. Til den tid kan de skadelidte for længst være ruineret rent økonomisk.

Jeg skal i øvrigt henvise til forslagernes bemærkninger og ser frem til en hurtig og positiv behandling under det kommende udvalgsarbejde.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Hr. Kim Behnke fremkastede den tanke, at udvalget inden juli måned – sådan forstod jeg det – kunne komme med en beretning om de her foreliggende forslag. Som ordfører for CD vil jeg gerne støtte den tanke, og så må vi se, hvad udvalgets flertal kommer frem til.

Ved at lytte opmærksomt til ordførertalerne følte jeg mig foranlediget til at gen- og nærlæse det kommissorium, som ministeren har fastsat for det af ham nedsatte udvalg. Og en nærlæsning viser jo – endda bombastisk gentaget i teksten – at kommissoriet mest handler om information til og dialog med borgeren. Der er så godt nok tilføjet noget om den formelle fremgangsmåde ved ekspropriation og erstatningsfastsættelse, men stort set handler det om information og dialog, og det er vigtigt.

Men der er så sandelig i forslagene fra ordførerne her påpeget en række andre områder: ventetider, adgangsforhold til de bygninger, man ejer, erstatningens ikke formelle, men reelle omfang og den slags ting. Og da jeg har mærket mig, at ministeren har bedt om ordet igen, ville jeg da gerne – også med henblik på udarbejdelse af en eventuel beretningstekst – høre, om ministeren allerede i dag ser sig i stand til at tilsige os, at han vil udvide kommissoriet, således at de her sidstnævnte forhold også kan komme til at indgå i udvalgets arbejde. Det vil altså sige, at i den udstrækning, kommissoriets ordlyd sætter grænser for, hvad de kan beskæftige sig med, fjernes disse grænser.

Det tror jeg nok vil være en stor betryggelse, sådan som jeg har lyttet til debatten, ikke bare for de fem forslagsstillende partier, men faktisk også fra andre ikkeregeringspartier.

Jeg tror derfor, at det vil være en sund, sagligt rigtig og populær handling, hvis ministeren allerede i dag føler sig sådan klædt på, at han kan og tør vise den nødvendige åbenhed. Vi vil lytte med stor interesse til ministerens svar.

Trafikministeren (Bjørn Westh):

I virkeligheden skulle man slet ikke ekspropriere. I virkeligheden skulle man prøve at erhverve jord ved frivillige aftaler. Sagen er jo, at sådan noget egentlig foregår meget bedre ved, at et par stykker sidder ved køkkenbordet med voksdugen i den pågældende ejendom og forklarer, hvad der skal foregå, og så i løbet af nogle forhandlinger – ved nogle møder ude hos folk selv – får erhvervet den jord, der er tale om, på

en rimelig og ordentlig måde. Det er det, der foregår, når man laver jordfordeling.

Og derfor vil jeg gerne sige, at jeg finder, at mange af de problemer, der med rette peges på i den her anledning, i mange tilfælde ville blive løst, hvis vi i større udstrækning kunne klare de her erhvervelser ad frivillighedens vej. Og jeg skal sige, at jeg i mit tidligere erhverv har prøvet at være deltager i sådan nogle forretninger, og det er ikke umuligt.

Men jeg vil med det samme sige, at jeg da også er opmærksom på – som fru Jette Gottlieb var inde på – at det kun er de direkte berørte lodsejere, man på den måde kan komme i dialog med, og at der også er andre lodsejere, der bliver berørt af f.eks. støj, hvilket jeg betragter som et problem, som vi må se på. Jeg mener således, at en ejendom, der ikke direkte er berørt, men som får voldsomme gener, også skal ind i billedet, når man foretager nyanlæg. Og jeg mener, at det er meget vigtigt, som også fru Jette Gottlieb var inde på, at man forebygger, at der opstår gener f.eks. på grund af af støj. Og dér har vi nok ikke gjort det så godt, som vi skulle gøre det.

Jeg har altså i og for sig ikke noget principielt ønske om, at der skal eksproprieres, men jeg finder det nødvendigt, at muligheden eksisterer, hvis vi skal kunne udvikle vores samfund. Og jeg så altså gerne, at vi udviklede en dialog med borgerne på en sådan måde, at man i større udstrækning kunne opnå frivillige aftaler – også i dette perspektiv ser jeg udvalgsarbejdet.

Derfor vil jeg ikke som hr. Arne Melchior ligesom nedvurdere, at det er dialogen med og informationen til borgerne, der spiller en meget stor rolle. For mange af de frustrationer, der kommer til udtryk ved ekspropriationer, skyldes, at man ikke helt kan overskue, hvad der foregår. Og derfor synes jeg også, at fru Sonja Mikkelsens forslag om, at man visualiserer projekterne bedre, er en god idé, for så får menneskene nemlig fornemmelse af, hvad det egentlig er, der skal foregå. Jeg tror, at det er den utryghed, der er en væsentlig del af problemet her.

Dernæst tror jeg også, at det er den tid, det tager at få gennemført en sag, der er en væsentlig del af problemet.

Begge de her ting er i det kommissorium, som Hummeloseudvalget nu sidder og arbejder med. Det er i gang, og de har holdt det første møde. Og jeg mener faktisk, at vi her har fat i noget meget væsentligt for at få løst det på en måde, der er acceptabel for borgerne. Det kan

selvfølgelig aldrig være skønt at blive udsat for et indgreb, men det kan være nødvendigt, at samfundet gør det.

Jeg vil gerne tale med udvalgets formand, om der er mulighed for at fremrykke udvalgsarbejdet. Det er forudsat, at det skulle være færdigt i begyndelsen af næste år, men jeg vil gerne tale med udvalgets formand om, hvilke muligheder der er for at fremrykke arbejdet. Som både hr. Brian Mikkelsen, hr. Tommy Dinesen og hr. Arne Melchior var inde på, så synes jeg, at det kunne være rigtigt.

Jeg er også enig med hr. Brian Mikkelsen i, at man skal se på de udgifter, der er ved den her slags ting, og de udgifter, folk får på grund af en ekspropriation, men der skal selvfølgelig være rimelighed i det. Man kan ikke bare skrive blankocheck ud, sådan forstod jeg hr. Brian Mikkelsen, på hvilke som helst krav i denne her anledning, men folk skal selvfølgelig have en god og ordentlig hjælp, når de er i den situation, der her er tale om.

Jeg ville aldrig sige til hr. Arne Melchior: Din bøn er hørt, min søn. Jeg ville højst sige: Gamle dreng, det prøver vi at se på. Og det er så det, vi gør her.

Jeg må anholde, når hr. Erik Jacobsen siger, at det, vi foretager os her, er imod grundloven. Det er en lovgivning, der har været drøftet flere gange i Folketingssalen. Højesteret har ikke udtalt sig imod lovgivningen. Den forrige borgerlige regering har sagt god for reglerne, der har været oppe til diskussion flere gange her i Folketingssalen.

Men meget er foregået på en måde, som jeg ikke synes er tilfredsstillende, og jeg vil også gerne se på, som det vist blev nævnt fra hr. Kim Behnkes side, om den måde, man udpeger medlemmerne af kommissionen på, er den rigtige. Jeg vil også bede udvalget se på, om der er tilstrækkelig uvildighed ved udpegningen.

(Kort bemærkning).

Arne Melchior (CD):

Det var glædelige og vise ord fra ministeren om, at ekspropriation helst skal undgås. De viser jo, at ministeren kender vilkårene for landmænd som forhenværende succesrig landbrugsminister, og de viser også, at han udmærket kender grundlovens § 73 – altså at man kun kan tilpligtes at afstå sin ejendom, dvs. komme ud for ekspropriation, hvor almentvellet kræver dette. Det var godt at få det gentaget fra ministerens egen mund, og det viser jo, at vi tænker i parallelle baner.

Ministeren var selv inde på nogle områder her i sin svartale i anden omgang, hvor det må siges, at problemsættet ikke er omfattet af det nuværende kommissorium. Jeg glæder mig til den videre dialog, og jeg forstår, at hvis udvalget skulle beslutte at afgive en beretning, vil den være parallel med de tanker, ministeren selv gør sig, og det lover jo godt for resultatet af arbejdet.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Forslagenes overgang til anden (sidste) behandling vedtoges uden afstemning.

Tredje næstformand (Margrete Auken):

Jeg foreslår, at forslagene til folketingsbeslutning henvises til Trafikudvalget. Hvis ingen gør indsigelse mod dette forslag, betragter jeg det som vedtaget. (Ophold). Det er vedtaget.

Den næste sag på dagsordenen var:

7) Første behandling af lovforslag nr. L 244: Forslag til lov om skattemæssige afskrivninger (afskrivningsloven).

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 24/4 97).

Sammen med denne sag foretoges:

8) Første behandling af lovforslag nr. L 245: Forslag til lov om ændring af forskellige skattelove. (Konsekvensændringer m.v. som følge af afskrivningsloven).

Af skatteministeren (Carsten Koch).
(Fremsat 24/4 97).

Lovforslagene sattes til forhandling.

Forhandling

Jacob Buksti (S):

Forslaget til en ny afskrivningslov skal ses som et led i regeringens ønske om at forenkle reglerne på skatteområdet.

Ændringerne i forhold til den gældende afskrivningslov består af en generel sproglig